

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Технічне завдання
на проведення ініціативної
науково-дослідної роботи по темі:

**«Професійно-орієнтоване навчання іноземних мов і культур в умовах
міжнародної академічної мобільності»**

Науковий керівник: _____Цвид-Гром О.П., к.філол.н., доц.

Біла Церква
2019

1. Підстава для проведення науково-дослідної роботи:

1.1 Протокол засідання ради факультету № 9 від 30.01.2019р.

1.2 Термін виконання роботи:

початок – 01.09.2019
(число, місяць, рік)
закінчення – 20.12.2023
(число, місяць, рік)

1.3 Номер державної реєстрації НДР 0119U100351

2. Проблематика дослідження:

2.1 **Об'єкт дослідження** – іншомовна професійна компетентність як складова системи якості вищої освіти в Україні.

2.2 **Предмет дослідження** – концептуально-методологічні засади навчання іноземних мов і культур в аграрних закладах вищої освіти в умовах академічної мобільності.

2.3 Опис проблеми, на вирішення якої спрямовано дослідження.

Глобалізація освітнього простору сприяла посиленню міжнародних зв'язків у системі вищої освіти, що зумовило академічну мобільність з метою обміну досвідом. Тому, одним з першочергових завдань на цьому етапі є включення учасників освітнього процесу у професійний, компетентнісний соціолінгвістичний, культурознавчий діалог.

Актуальність дослідження зумовлена необхідністю підготовки сучасних конкурентоспроможних фахівців в умовах міжнародної академічної мобільності, які здатні іншомовне спілкування завдяки професійно-орієнтованому навчанню іноземних мов і культур. У зв'язку з чим, існує необхідність обґрунтування нового підходу до вибору змісту навчання іноземних мов.

3. Мета і основні завдання:

3.1. **Мета роботи** – визначити концептуально-методологічні засади професійно-орієнтованого навчання іноземних мов і культур в умовах міжнародної академічної мобільності, обґрунтувати і реалізувати лінгвокультурологічний підхід у формуванні іншомовної компетентності студентів аграрних закладів вищої освіти.

3.2. **Основні завдання**, на вирішення яких спрямовано дослідження:

– на основі аналізу наукових джерел з'ясувати стан дослідженості проблеми й обґрунтувати концептуальні засади сучасної системи навчання іноземних мов і культур у закладах вищої освіти;

– проаналізувати державне регулювання у сфері міжнародної академічної мобільності у вищій школі;

- теоретично визначити і обґрунтувати модель та технології лінгвокультурологічного підходу у навчанні іноземних мов і культур в умовах академічної мобільності.

- встановити компоненти змісту міжкультурної компетентності у процесі вивчення іноземних мов

- визначити змістовні характеристики формування ціннісних орієнтацій засобами іноземних мов;

- обґрунтувати необхідність використання елементів етимологічного аналізу у процесі вивчення лексики іноземної мови;

- проаналізувати сучасні методи та стратегії організації автономного навчання іноземних мов у вищій школі;

- визначити сучасні підходи використання інформаційно-комунікаційних технологій у підвищенні пізнавальної активності студентів під час викладання іноземної мови;

- довести та експериментально перевірити ефективність формування соціокультурних компетентностей при вивченні іноземних мов у контексті глобалізаційних процесів.

4. Методи, засоби, підходи, ідеї, робочі гіпотези, які пропонуються для вирішення поставлених завдань.

Методи дослідження носять комплексний характер: теоретичні – вивчення літератури, досвіду з проблеми, теоретичний аналіз філософської, соціологічної, психологічної, педагогічної літератури з теми дослідження, директивних та нормативних документів, синтез теоретичного та емпіричного матеріалу, його узагальнення та систематизація даних, моделювання, порівняння, прогнозування; а також комплекс емпіричних методів – спостереження, бесіди, тестові опитування, анкетування, вивчення та узагальнення педагогічного досвіду, дослідно-експериментальне навчання та статистичні методи обробки результатів експериментального дослідження.

На сьогодні така система може бути побудована на компетентісному, культурологічному, особистісно-орієнтованому, діяльнісному *підходах*. Пріоритетним при узагальненні цих підходів ми вважаємо системний підхід, бо він є системоутворювальним чинником, що орієнтує на об'єднання загального, цілісного в їхній єдності.

Гіпотезою дослідження є припущення, що професійно-орієнтоване навчання іноземних мов і культур в умовах міжнародної академічної мобільності потребує нового підходу до вибору змісту навчання. Зміст навчання іноземних мов і культур повинен відповідати вимогам, цілям та меті певного рівня освіти. Добір змісту повинен сприяти різнобічному та цілісному формуванню особистості в умовах міжнародної академічної мобільності.

Складовими змісту навчання іноземної мови мають бути:

- сфери комунікативної діяльності, теми, ситуації та мовний матеріал, що враховують професійну спрямованість навчання студентів;

- мовний матеріал (фонетичний, лексичний, граматичний, орфографічний), правила його застосування та навички його використання;

- комплекс спеціальних (мовленнєвих) умінь, які показують рівень практичного володіння іноземною мовою як засобом спілкування, зокрема в міжкультурних ситуаціях;

- система знань національно-культурних особливостей та реалій країни, мову якої вивчають.

Структурні складові компонента змісту моделі професійно орієнтованого навчання іноземної мови:

- комунікативні навички за видами мовленнєвої діяльності

- знання мови та навички, які передбачають володіння фонетичними правилами, граматичними формами, правилами словотворення, лексичними одиницями, термінологією, притаманною певній професії.

- соціокультурні знання, які мають на меті залучити студентів не лише до нового способу спілкування, але й до культури народу, що спілкується мовою, яку вивчають;

- вміння, раціональні прийоми розумової праці, що забезпечують культуру оволодіння мовою під час навчання та культуру спілкування з носіями цієї мови.

5. Вихідні (початкові) дані для проведення роботи:

5.1 Перелік правових та нормативних документів, які можуть бути підставою для виконання роботи (закони, постанови, стандарти, положення, класифікатори).

- Про вищу освіту : Закон України від 01.01.2019. – №1556-VII. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>, вільний. – Назва з екрану.

- Про науково-технічну інформацію : Закон України від 19.04.2014. – № 3322-XII. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3322-12>, вільний. – Назва з екрану.

- Про наукову і науково-технічну діяльність : Закон України від 07.03.2018. – № 848-VIII. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/848-19>, вільний. – Назва з екрану.

- Про пріоритетні напрями розвитку науки і техніки : Закон України від 11.07.2001 р. № 2623-III. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2623-14>, вільний. – Назва з екрану.

- Про затвердження Порядку державної реєстрації та обліку відкритих науково-дослідних, дослідно-конструкторських робіт і дисертацій : наказ Міністерства освіти і науки України від 20.01.2017. – № з0312-09. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0312-09>, вільний. – Назва з екрану.

- Указ Президента України від 15.05.2015 р. № 945-2008-п «Питання Національного аграрного університету»;

- Постанова Кабінету Міністрів України від 20.06.2007 р. № 158/94-ВР «Про Національний аграрний університет»;
 - Постанова Кабінету Міністрів України від 15.05.2015 р. № 892-2006-п «Про внесення змін до Статуту Національного аграрного університету»;
 - Постанова Національної академії наук України від 18.10.2006 р. № v0270550-06 «Про організацію експертизи фундаментальних науково-дослідних робіт».
 - ДСТУ 3008–95 Документація. Звіти у сфері науки і техніки. Структура і правила оформлення.
 - ДСТУ 3582-97 Інформація та документація. Скорочення слів в українській мові у бібліографічному описі. Загальні вимоги та правила. – Держстандарт України, 1998.
 - ДСТУ 3973–2000 Система розроблення та поставлення продукції на виробництво. Правила виконання науково-дослідних робіт. Загальні положення.
 - ДСТУ 3974-2000 Система розроблення та поставлення продукції на виробництво; Правила виконання дослідно-конструкторських робіт. Загальні положення – К.: Держстандарт України, 2001.
 - ДСТУ 1.2:2003 Національна стандартизація. Правила розроблення національних нормативних документів;
 - ДСТУ 1.5:2003 Національна стандартизація. Правила побудови, викладання, оформлення та вимоги до змісту нормативних документів.
 - «Методичні роз'яснення щодо заповнення форми договору на проведення науково-дослідної роботи із створення науково-технічної продукції».
 - ISO 9000:2005 Системи менеджменту якості. Основні положення та словник.
 - ДСТУ 7.1:2006 Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання – К. : Держстандарт України, 2007.
 - ДСТУ ISO 9000:2007 Системи управління якістю. Основні положення та словник.
 - ISO 9001:2008 Системи менеджменту якості. Вимоги.
 - ДСТУ ISO 9001:2009 Системи управління якістю. Вимоги.
- 5.2. Перелік виконаних раніше науково-дослідних робіт, монографій, статей та іншої наукової продукції, на базі яких буде виконуватись дана робота.
- Марчук В. В. Ціннісні орієнтації сучасного студентства /В. В. Марчук, Н. В. Стаднік // Матеріали XXXII Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції «Тенденції та перспективи розвитку науки і освіти в умовах глобалізації»: Зб. наук. праць. – Переяслав-Хмельницький, 2018. – Вип. 32. – С. 341-344.
 - Марчук В. В. Сутнісні характеристики ціннісних орієнтацій студентів / В. В. Марчук, Н. В. Стаднік // Науковий вісник Миколаївського національного університету імені В. О. Сухомлинського. Сер.Педагогічні науки: зб. наук. праць. – Миколаїв, 2018. – №1(60). – С. 183 -187.

– Marchuk V. V. The influence of the foreign language on the person value orientations formation: theoretical aspects / V. V. Marchuk, N. V. Stadnik // Development trends in pedagogical and psychological sciences: the experience of countries of Eastern Europe and prospects of Ukraine: monograph / edited by authors. – 1st ed. – Riga, Latvia : “Baltija Publishing”, 2018. – P. 582-599. doi:10.30525/978-9934-571-27-5_29

– Рєзнїк В.Г. Проблеми органїзацїї автономного навчання їноземних мов студентїв вищої школи: сучаснї методи та стратегїї // В.Г. Рєзнїк, С.В. Лобачова // Молодий вчений. – 2017. – № 12.1 (52.1). – С.76 – 79.

– Цвид-Гром О.П. Латинська мова як основа формування професїйних та свїтоглядних засад у студентїв ВНЗ в умовах євроїнтеграцїї / О.П.Цвид-Гром // Їноземнї мови як засїб реалїзацїї мїж предметних зв’язкїв у пїдготовцї майбутнїх аграрїїв: мат. мїжнар. наук.-практ. конф., 26-27 жовтня 2012р. – Бїла Церква, 2012. – С. 55-57.

– Велика К.І. Штучний їнтелект та проблема електронного фахового перекладу / К.І. Велика, С.В. Лобачова, О.В. Ярмола // «П’ятї Бердяєвськї читання»: мат. мїжнар. наук.-практ. конф., м. Бїла Церква, 31 травня 2017 року. – Бїла Церква: БНАУ, 2017. – С. 46-49.

– Велика К.І. Проблематика двостороннього перекладу термїнїв з фїтопатологїї / К.І. Велика // Науковї пошуки молодї у третьому тисячолїтї: тези доповїдей мїжнародної науково-практичної конференцїї молодих учених, аспїрантїв ї докторантїв, м. Бїла Церква, 18–19 травня 2017 р. – Бїла Церква: БНАУ, 2017. – Ч. 2. – С. 69-70.

– Ярмола О.В. Лїнгво-їнформацїйнї методи створення електронних тематичних словникїв аграрних термїнїв / О.В. Ярмола, С.В. Лобачова, К.І. Велика // Молодий вчений . – 2017. – Вип. № 12.1 (52.1). – С. 87- 91.

– Шмирова О.В. Сучаснї пїдходи використання ІКТ у пїдвищеннї пїзнавальної активностї студентїв пїд час викладання їноземної мови / О.В. Шмирова, М.М. Носенко // Молодий вчений. – 2017. – №12.1 (52.1). – С. 84-87.

– Ивлева Е. С., Рейда О. А. Лингвообразовательные инновационные технологии в процессе обучения английскому языку студентов экономических специальностей / Е.С. Ивлева, О.А. Рейда // Virtus: Scientific Journal. – 2018. – Р. 1. – С. 109 -112.

– Рєзнїк В.Г. Полїсемїя у загальновживанїй мовї та правничїй мовї як фаховїй. Внутрїшньогалузева полїсемїя (Fachpolysemie) / В.Г. Рєзнїк // Мовнї та концептуальнї картини свїту. – 2012. – Вип.37. – С. 235 – 241.

– Рєзнїк В.Г. Нїмецька термїнологїя права як особлива термїносистема (на матерїалї термїнїв адмїнїстративного права Нїмеччини) / В. Г.Рєзнїк // Лїнгвїстика: зб. наук. праць.– 2013. – Вип.1(28). – С.42 – 50.

– Шмирова О.В. Роль їнформацїйно-комунїкацїйних технологїй на сучасному етапї їнформатизацїї освїти // О.В. Шмирова, В.А. Зелїнська // Молодий вчений. – 2017. – № 5 (45). – С. 455 -458.

5.3. Результати власних попередніх досліджень, які покладено в основу дослідження.

Сучасні інтеграційні процеси в освіті, зростання мобільності фахівців різного профілю змінили парадигму вищої освіти відповідно до європейських освітніх стандартів. Так, нормативні вітчизняні документи про вищу освіту в Україні регламентують, що підготовка майбутніх фахівців до виконання виробничих функцій має здійснюватися з урахуванням організаційно-комунікативної, інформаційно-комунікативної, регулятивно-комунікативної та інших функцій професійного іншомовного спілкування. Адже професійно мобільний кваліфікований працівник повинен володіти не тільки спеціальними знаннями, а й діяти адекватно у відповідних міжкультурних ситуаціях, застосовуючи професійні знання та володіння іноземною мовою.

Таким чином, вивчення іноземної мови у немовному закладі вищої освіти повинне проводитись у контексті міжкультурної комунікації, у тісному зв'язку мови і культури, де іноземна мова є інструментом діалогу культур і цивілізацій у сучасному світі.

6. Основні наукові та нормативні вимоги до виконання науково-дослідної роботи:

6.1. Вимоги до рівня проведення досліджень (не гірше ніж світові стандарти).

6.2. Вимоги до якості наукової продукції, створеної при проведенні науково-дослідної роботи.

7. Етапи науково-дослідної роботи:

№ п/п	Назва етапів НДР	Термін виконання		Кількість працівників	Обсяг фінансування етапу	Очікувані результати етапами за	Звітні документи та наукова продукція, що підлягають здачі в кінці етапу
		поча-ток (дата)	закінчення (дата)				
1.	Теоретико-методологічні засади формування іншомовної професійної компетентності як компонента системи якості вищої освіти в Україні.	2019	2020	10	без фінансування	Обґрунтування теоретико-методологічних засад формування іншомовної професійної компетентності як компонента системи якості вищої освіти в Україні.	Статті у фахових виданнях – 4; статті у наукометричних виданнях – 1; навчально-методичних посібників – 1; доповіді на міжнародних та вітчизняних конференціях – 8.
2.	Концептуальні засади сучасної системи навчання іноземних мов і культур у закладах вищої освіти.	2020	2021	10	без фінансування	Визначення концептуальних засад сучасної системи навчання іноземних мов і культур у закладах вищої освіти	Статті у фахових виданнях – 3; статті у наукометричних виданнях – 1; навчально-методичних посібників – 1; доповіді на міжнародних та вітчизняних

							конференціях – 8
3.	Лінгвокультурологічний підхід у навчанні іноземних мов і культур в умовах академічної мобільності	2021	2022	10	без фінансування	Обґрунтування моделі та технологій лінгвокультурологічного підходу у навчанні іноземних мов і культур в умовах академічної мобільності	Статті у фахових виданнях – 4; статті у наукометричних виданнях – 1; навчально-методичних посібників – 1; доповіді на міжнародних та вітчизняних конференціях – 8
4.	Формування соціокультурних компетентностей при вивченні іноземних мов у контексті глобалізаційних процесів	2022	2023	10	без фінансування	Визначення змістовних характеристик формування соціокультурних компетентностей засобами іноземних мов	Статті у фахових виданнях – 4; статті у наукометричних виданнях – 1; навчально-методичних посібників – 1; доповіді на міжнародних та вітчизняних конференціях – 8
5.	Методологія професійно-орієнтованого навчання іноземних мов і культур в умовах міжнародної академічної мобільності в аграрних закладах вищої освіти	2023	2024	10	без фінансування	Обґрунтування методології професійно-орієнтованого навчання іноземних мов і культур в умовах міжнародної академічної мобільності	Статті у фахових виданнях – 4; статті у наукометричних виданнях – 1; навчально-методичних посібників – 1; доповіді на міжнародних та вітчизняних конференціях – 8

8. Проведення експериментальних досліджень:

8.1. Вимоги до матеріально-технічної бази, якої потребують експериментальні дослідження, відповідність її завданням роботи.

– електронний доступ до світових інформаційних ресурсів.

9. Кількість наукових працівників, що залучаються до виконання роботи, обґрунтування.

доктори наук, професори	–
кандидати наук (доценти, наукові співробітники)	<u>10</u>
інженери	–

10. Очікувані наукові результати, їх переваги над аналогами та засоби їх реалізації. Окремо виділити можливий економічний ефект та очікувану патентоздатність.

Теоретична значимість наукового проекту визначається тим, що дослідження дозволить уточнити поняття «соціокультурна компетентність» в контексті міжнародної академічної мобільності у вищій школі; теоретично визначити і обґрунтувати модель та технології лінгвокультурологічного підходу у

навчанні іноземних мов і культур в умовах академічної мобільності; довести та експериментально перевірити ефективність формування соціокультурних компетентностей при вивченні іноземних мов у контексті міжнародної академічної мобільності.

Практична значущість дослідження полягатиме у використанні технологій лінгвокультурологічного підходу у процесі навчанні іноземних мов і культур в умовах академічної мобільності.

11. Перелік звітної документації та наукової продукції, що пред'являються на Науково-технічну раду університету після закінчення робіт. (заключний звіт, анотований звіт, картка завершеної наукової роботи, мультимедійна презентація завершеної науково-дослідної роботи, Облікова картка, Інформаційна картка НДР з УкрІНТЕІ).

12. Порядок розгляду та приймання науково-дослідної роботи: (звіт на науково-технічній раді).